

2005

KAROL DIVÍN

narozen 22. února 1936 v Budapešti

- 2. místo na olympiádě ve Squaw Valley v roce 1960
- 4. místo na olympiádě v Innsbrucku v roce 1964
- 5. místo na olympiádě v Cortině d'Ampezzo v roce 1956
- stříbrný na MS v Praze 1962
- bronzový na MS v Dortmundu 1964
- 2x mistr Evropy (Bratislava 1958, Davos 1959)
- 2x stříbrný na ME (Vídeň 1957, Ženeva 1962)
- 4x bronzový na ME (Bolzano 1954, Budapešť 1955, Paříž 1956, Grenoble 1964)
- 11x mistr republiky (1954 – 1964), první a poslední titul získal v Brně
- trenérská kariéra: – členem realizačního týmu mistra světa 1987 Kanadana Briana Orsera
- trenérské angažmá v Dánsku, Kanadě, SRN a v Brně

A handwritten signature of Karol Divín in black ink. The signature is stylized, with 'Karol' written in a cursive script and 'Divín' in a more bold, flowing script.

TRANSPLANTOVANÝ BRŇÁK S KRASOBRUSLAŘSKÝM LESKEM

Zapsal se zlatým písmem do historie krasobruslení. Výčet jeho sportovních i trenérských úspěchů je obdivuhodný. Uznává jej i krasobruslařský svět. Důkazem toho jsou častá pozvání do realizačních týmů nejlepších světových krasobruslařů.

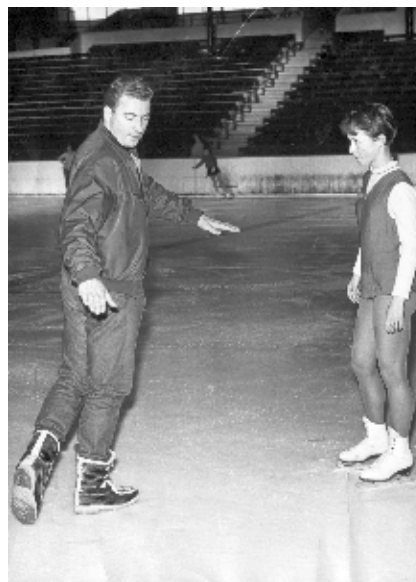
Říká o sobě, že je Středoevropan a když si poslechnete jeho vyprávění o původu rodičů a výčet míst, kde všude rodina žila,

Exhibice v západním Berlíně v roce 1957 svedla Divína do stejného hotelu s dvojnásobnými mistry Evropy, pardubickou dvojicí Věra Suchánková – Zdeněk Doležal. Československá trojice právě vyrazí za poznáním města.

musíte mu dát za pravdu. Jen stručně. Matka pocházela z Plzně. Začátkem minulého století se jejich rodina dostala do Aradu v Rumunsku, kde žili převážně Maďaři. Tam se poznala s Divínovým otcem, Maďarem švábského původu. „V rodině jsem slyšel hned tři řeči, češtinu, němčinu a maďarštinu, a v nich jsem se orientoval,“ chlubí se Karol Divín. Válečná léta prožila rodina Divínových v maďarském Szolnoku. „Na konci války jsme utíkali před frontou. Měsíc jsme strávili na dobytčím voze. Přes Vídeň, Linec a České Budějovice jsme se dostali do Plzně. Tam jsem ve Štruncových sadech začínal s plnou vážností s krasobruslením,“ vzpomíná Divín. Plzeňskou štací putování krasobruslařské rodiny za bydlením neskončilo. Většinou se stěhovali za tátou, který jako profesionální trenér měnil působiště docela často. Bydleli v Bratislavě, Praze...

Až do patnácti let Divín bojoval se otcem o směr svého sportovního zaměření. Otec Anton Finster, později velmi uznávaný krasobruslařský expert, poznal ve svém synovi obrovský talent

Na tréninkovém angažmá v Brně se Karol Divín vedle řady krasobruslařů věnoval také Heleně Sedláčkové. Ta sice patřila k širší domácí špičce, ale tituly se jí vyhýbaly.

a jako odborník jej postupně rozvíjel. „Více mě táhly hry, míčové sporty. Především fotbal a tenis. Ve fotbale jsem mnoho úspěchů neposbíral. V tenise už to bylo lepší, ale nic světoborného. Mě prostě jako většinu kluků bavila hra. Ne soustředění se na každý pohyb či úkon, jak to je nutné v krasobruslení či v gymnastice.“ V Bratislavě, kde tehdy Divínovi žili, se potkával s pozdějším uznávaným hokejistou Jozefem Golonkou. Měli k sobě blízko. Jeho seštra totiž krasobruslila a pozdější špičkový útočník chodil stejně jako Divín hrát tenis. U ledu se vídali prakticky každý den. Na kurtech Slovanu se potkával také s výborným tenistou Meruňkou. Přestože se Divín v dorosteneckých kategoriích pohyboval na krajské úrovni v nejlepších čtyřech, tenis nakonec zůstal pouze rekreačním sportem.

Z mladičkého Divína se s přibývajícími roky stává krasobruslař tělem i duší. „Až ve svých patnácti letech jsem pochopil, že otec má pravdu. Přidával se nějaké úspěchy a bylo rozhodnuto. K otcově škole jsem přidával něco svého a postupně jsem rostl v krasobruslařskou osobnost. Nikdy jsme později, i když otec ještě dlouhé roky směřoval moje kroky na ledě, o mém talentu nehovořili. Dnes cítím, že otec můj talent poznal a cíleně mě vedl tam, kam chtěl.“

Divínův talent postupně rostl a rozvíjel se i v československém hlavním městě Praze. Nejdříve byl členem ÚDA, později oblékal dres pražské Dukly. Byl zařazen do skupiny mezi fotbalisty a atlety.

Otec Anton Finster – Divín byl prakticky po celou kariéru synovým rádcem, trenérem i koučem.

Na Strahově tvořili spolu se sálovým cyklistou Kryštůfkem zvláštní skupinu. Pak jeho kroky zamířily zpět do Bratislavy. Důvod? Studium. „V Praze jsem se na pedagogické fakultě na angličtinu nedostal. V Bratislavě mě vzali, studoval jsem ruštinu a maďarštinu. Po ukončení amatérské dráhy jsem se oženil do Brna a od té doby je ze mě transplantovaný Brňák,” směje se Divín.

Sportovní kariéra mladého Divína začala prudce stoupat nahoru v polovině padesátých let. To se světu představil skvělým vystoupením na olympiádě v Cortině d'Ampezzo. Rok před tím debutoval na světovém šampionátu ve Vídni. „Skončil jsem na pátém místě. Pátá, šestá místa na světové scéně byla v počátku kariéry mým vystoupením souzena. Ve Vídni jsem poprvé bojoval se svým

velkým vzorem Američanem Alanem Jenkinsem. Spolu s jeho bratrem Davidem jsme později svedli na mnoha kluzištích po celém světě řadu překrásných soubojů,” listuje v paměti Divín.

Role otce a trenéra Antona Finstera v Divínově kariéře postupně ztrácela na intenzitě. Pomyslný štafetový kolík stále pevněji svíral další špičkový krasobruslařský kouč Ivan Maurer. „Otce Antona Finstera, kouče a trenéra, jsem vyloženě bral do konce padesátých let. Pak postupně rostla role Ivana Maurera. Možná také proto, že táta na sklonku své trenérské kariéry pracoval v Budapešti a za mnou na tréninky chodil pouze, když byl doma. Spoustu tréninkových jednotek jsem si také řídil sám. Postupně jsem si vybíral hudbu, dělal choreografii jízd. Jak otec, tak i Ivan Maurer, byli více poradci než trenéři,” zdůrazňuje Divín. Ve spolupráci uznávaných krasobruslařských osobností prý nebyl a nemohl být žádný problém. Finster totiž Maurera jako aktivního krasobruslaře na začátku padesátých let trénoval.

Divín se na závodech často musel spoléhat sám na sebe. O dnes obvyklých početných realizačních týmech se krasobruslařům na přelomu padesátých a šedesátých let jen zdálo. „Musel jsem vědět, jaký trénink zvolit. Jak odpočívat, co nezanedbat, co naopak pečlivě procvičit. Moc rád však vzpomínám na to, jak mě otec masíroval. Dokázal přesně vycítit, co potřebuji. Znal mě dokonale. Žádný jiný trenér to nedělal, ani to nedovedl.”

Na olympiádě ve Squaw Valley, kde Divína porazil pouze David Jenkins, byli spolu s další československou krasobruslařkou Brňankou Janou Mrázkovou bez trenéra. Přitom za oceánem si Divín zapsal nejlepší výsledek kariéry. „Byli jsme relativně zkušení borci. Trenéra jsme vlastně ani nepotřebovali. Nepřišlo mi to. Měl jsem čtyřicet let a řídil jsem se podle pocitů. Trenér mi nechyběl ani na trénincích. Musel jsem se ale zajímat o metody sportovního tréninku, fyziologii, spolupracovat s lékaři.” Ještě dnes má Divín v živé paměti, jak skvěle se mu podařilo ve Squaw Valley, které leží ve dvou tisících metrech, zvládnout aklimatizaci. Během dvou týdnů se přesně podle dnešních moderních požadavků postupně dostal do potřebné pohody. Možná také proto, že si před odletem na olympiádu naordinoval přípravu ve Vysokých Tatrách. Tam jezdil lanovkou na Lomnický štít a ve dvou a půl tisících metrech absolvoval několik běžeckých tréninků. Důležitou roli sehrála i zkušenost z předcházejícího světového šampionátu v Colorado Springs, kde se mu podařilo v tréninku dokončit pětiminutovou volnou jízdu už pátý den po příjezdu. Do té doby musel jízdu pro vyčerpání z nedostatečné aklimatizace vždy přerušit.

Jízdu na kluzišti pod širým nebem Karol Divín miloval. Švýcarský Davos nabídl v roce 1959 při mistrovství Evropy krasobruslařům překrásné výhledy na okolní horské štíty.

Divínova krasobruslařská éra byla ve znamení přechodu z přírodních kluzišť do hal. Divín se dodnes netají tím, že raději závodil pod širým nebem. „Byl jsem hodně citlivý na čerstvý vzduch. Když se závodilo v hale, měl jsem potíže s dechem. Vždyť v tehdejších halách se často i kouřilo! Nejhorší to bylo snad v Paříži v tamním Paláci sportu,“ zdůrazňuje. Potíže s kvalitou ledu či zádrhly s počasím Divína prý nevyváděly z míry. Věděl prý dopředu do čeho jde.

Na závody obvykle jezdil se třemi páry bruslí, které mu prý zabíraly místo skoro v celém kufru. Později si jeho kolegové na bruslích měnili pouze šroubovací nože, ale Divín jim na chuť nepřišel. Byť odjížděl na závody třeba dva týdny dopředu, musel odhadnout, jaký profil nože i jeho broušení zvolit. „Brusle mi téměř výhradně brousil Ivan Maurer. Z jeho rukou byly nejlepší a pokud to nebylo nevyhnutelné, nikomu jinému jsem brusle nesvěřoval.“

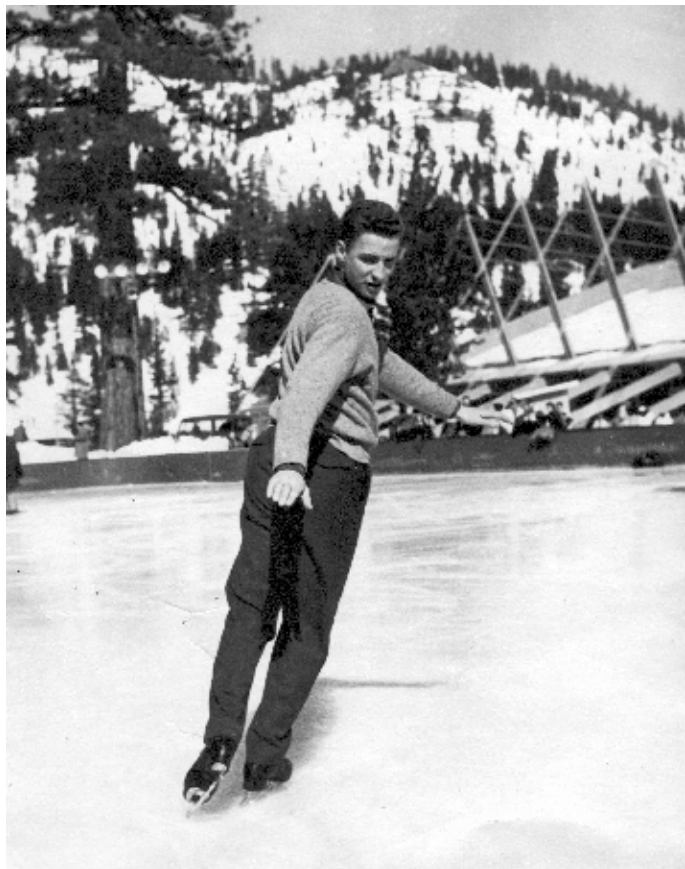
Ve výběru hudby i při sestavování choreografického návrhu vystoupení se Divín skoro celou svou kariéru spoléhal na své schopnosti. „Preferoval jsem z dnešního hlediska lehčí žánr. Převážně jsem jezdil na operetní hudbu. Miloval jsem Lehkou kavalerii od Franze von Suppé, dlouho jsem jezdil také na část díla Bandité od stejného autora. Často jsem si nechával na začátku vystoupení hrávat skladbu od Julia Fučíka Marinarella. I choreografie bývala plně v mé režii,“ vzpomíná na oblíbenou hudbu ke svým vystoupením.

Vytvořit zvukový záznam nebylo pro tehdejší krasobruslaře nic jednoduchého. Hudební sekvence se mixovaly v rozhlasových

Italská Cortina d'Ampezzo Karolu Divínovi medaile nerozdávala. Olympijská premiéra v roce 1956 skončila pro mladého a nadějněho krasobruslaře pátým místem. Snímek zachycuje Divína spolu se Slovenkou Evou Grožajovou a brněnskou krasobruslařkou Janou Mrázkovou.

hudebních studiích a přenášely na gramofonové desky. „Měl jsem dva kousky na celou sezonu. Občas se na závodech stávalo, že jehla na desce přeskočila nebo úplně spadla. Bylo na vůli rozhodčích, zda-li nechali opakovat jízdu či závodník pokračoval od inkriminovaného místa. Mě ale taková patálie, myslím, nepotkala. Jezdilo se převážně na „lehkou klasiku“. Populární hudbu jsme volili ponejvíce na exhibiční vystoupení,“ vzpomíná Divín a doplňuje, že klasika se mu také nevyhnula. „V začátku kariéry mi otec

Každé vteřině tréninku věnoval Karol Divín tu největší pozornost. Předolympijský trénink ve Squaw Valley nemohl být výjimkou.

naordinoval Prodanou nevěstu a já jsem jezdil na Proč bychom se netěšili...“

Silnou stránkou československého reprezentanta byla jízda v dlouhých obloucích. „Měsíc“ v podání Divína je parádním příkladem i pro dnešní krasobruslaře. Ty pak ve spojitosti s krokovými variacemi „dostávaly“ nejen diváky, ale i rozhodčí. Svou sílu měl v hravých skocích i skocích do váhy a piruety. „Pohlédnu-li zpět, vrchol kariéry nastoupil mezi mými dvaceti a čtyřicetiletými lety. Jednou ze skvělých jízd kariéry byla volná na mistrovství Evropy ve Vídni. Bezchybná. K ní lze přirovnat volnou z Davosu v roce 1959. Bohužel v obou případech jsem zásluhou horší povinné jízdy celkově skončil druhý. Mnohokrát byla také vzpomínána moje volná jízda na mistrovství republiky v Praze v roce 1960. To jsem poprvé

skočil perfektního trojitého Rittbergra. To byly jízdy, které šly lehce a v plné síle. Prostě paráda.“

O trenérské kariéře Divín dopředu nepřemýšlel. Trenér a osobnost československého krasobruslení Ivan Maurer jej v roce 1965 požádal o pomoc na soustředění dánských krasobruslařů. Divín dostal roli demonstrátora a zároveň některé z jeho svěřenců trénoval. „Hned napoprvé jsem vycítil, že dokážu mladé krasobruslaře zaujmout a že mě pozorně sledují. To je pro trenérskou práci nutný a důležitý předpoklad.“

V návaznosti na dánskou premiéru v roli trenéra odcestoval na dvouleté angažmá do Kanady... Mimo to pracoval pro řadu špičkových krasobruslařů. Byl členem týmu mistra světa v roce 1987 Briana Orsera. Ten byl vychován v krasobruslařské škole jednoho z jeho prvních kanadských svěřenců Douga Leighta. V Brně vedl mnoho závodníků a závodnic. Trénoval Helenu Sedláčkovou, Evu Štolfovou, Petra Starce, Renatu Baierovou – čtyřnásobnou mistryni ČSSR, Josefa Šenka, Rudolfa Březinu, Janu Havlovou, Katku Novákovou a Jaroslava Suchého – mistra ČR a další. Nejraději vedl mladé dorůstající bruslaře. Tak měl ve své skupině i 10ti letou Radku Kovaříkovou, která se později spolu s Reném Novotným stala mistryní světa ve sportovních dvojicích. Vedl konzultace s Marianem Filcem, Zdeňkem Pazdírkem, Jozefem Sabovčíkem a Petrem Barnou a jejich trenéry.

Trénoval také v Německu, v Oberstdorfu a Finsku, v Helsinkách. „I když jsem s krasobruslařskou trenérinou objel kus světa, nejvíce se mi líbilo v Kanadě a Finsku. Obě země, podobnou přírodou mi přirostly k srdci. Naopak nikdy jsem netrénoval ve Spojených státech a Rusku. Proč? Ne že by neměli zájem, prostě k tomu nedošlo.“

Krasobruslení se věnuje i nadále, pomáhá při výchově krasobruslařského mládí. Ve Stadionu Brno působí v roli poradce v tréninkovém středisku mládeže.

„Moc si vážím toho, že brněnští mladí trenéři za mnou přišli a požádali o spolupráci,“ dodává Karol Divín.

ZDENĚK KEPÁK

narozen 24. prosince 1937 v Brně

- střední útočník, trenér
 - účastník 2 mistrovství světa: 1961 v Ženevě a Lausanne a 1965 v Tampere (stříbrná medaile)
 - mistr Evropy 1961
 - za reprezentaci odehrál 25 utkání a vstřelil 6 branek
 - pětinasobný mistr republiky v dresu Komety v letech 1962-1966
 - v lize hrál 17 sezon, odehrál 462 utkání a nastřílel 197 gólů
- hráčská kariéra: SK (Spartak) Královo Pole (1956 – 1957), Dukla Jihlava (1957- 1961), Kometa Brno (1961 – 1971), Gottwaldov (1971 – 1972)
- trenérská kariéra: Olomouc (1972 – 1973), Gottwaldov (1973 – 1975), Třebíč (1975 – 1978), Zetor Brno (1978 – 1980 a 1988 – 1989), vedoucí trenér mládeže Zetoru Brno (1980 – 1988), Hodonín (1990 – 1993)

STÁL U ZRODU DUKLY JIHLAVA A ZAŽIL SLÁVU KOMETY

Zdeněk Kepák patřil v šedesátých letech do elitní společnosti československého hokeje. Stál u zrodu bohaté tradice jihlavské Dukly, naplno prožil i bohatýrská léta kralování Brna československému hokeji. Přestože patřil k dvorním nahrávačům fenomenálního Jaroslava Jiříka, v dresu se lvíčkem na prsou pro něj místo nezbývalo. Tam se místo Kepáka protlačil Bratislavan Jozef Golonka. V brněnské Kometě měl výsadní postavení a celé angažmá strávil ve společnosti neméně slavných brněnských křidel Jaroslava Jiříka a Františka Ševčíka. Technicky skvěle vybavený centr byl bojovníkem k pohledání. Když bylo potřeba, dokázal na ledě v pěstních soubojích i rozdávat.

Sportovně laděná dvojice bratrů Kepákových se v rodném Králově Poli nemohla vyřadit jinde než na hřišti za Kadetkou. V létě se hrál fotbal, v zimě hokej. Jinak tomu v poválečné části Brna u hbitých kluků ani být nemohlo. Vůbec nic na tom neměnil fakt, že v rodině Kepákových se vrcholovému sportu nikdo nevěnoval. „Kombinace hokeje s fotbalem mi vydržela až do odchodu na vojnu. Musím přiznat, že hokej mi šel mnohem lépe. Se Spartakem Královo Pole jsme s bráchou Milanem vyhráli třikrát dorostenecké mistrovství republiky,” listuje v paměti Kepák.

Odchod na vojnu nejenže rozdělil sportovní dráhu bratrské dvojice, ale jak se později ukázalo i jejich hokejový život. Když Milan narukoval do RH Bratislava, kde později hokej zrušili a starší z Kepáků musel sloužit vlasti na státní hranici, Zdeněk se zajímavou peripetií dostal do Jihlavy.

Po přechodu mezi dospělé zaměřili nadějní královopolští junioři, Zdeněk a Milan Kepákové, Rudolf Potsch a Antonín Beneš, na vojnu. Zdeněk Kepák, Potsch, Barta a Beneš do ÚDA Praha a Milan Kepák do RH Bratislava. Jenže v roce 1956, kdy nastoupili do armády se vojenské kluby ÚDA Praha či Tankista rušily, Křídla vlasti skončila už rok před tím. Čtyřka Brňanů narukovala do Olomouce, kde se hrála druhá liga. Potsche si stáhla Rudá hvězda do Brna. O Kepáka tým prošpiťovaný hvězdami československého hokeje tehdy zájem neměl.

„Nevěděli jsme, co se bude dále dít. V Praze v ÚDA zůstal celý pardubický útok Vaněk – Jiroutek – Danielka, Kolář z Chomutova, brankář Podhorský z Tankisty. V Praze ale chtěli, aby se hokej hrál a to bylo důležité. Řešení, i když bylo napohled hodně složité, se nakonec našlo,” vzpomíná Kepák. „Pod hlavičkou Dukly Olomouc

Duely s jihlavskou Duklou měly pro Zdeňka Kepáka vždy zvláště pikantní příchuť. Ať už oblékal dres týmu z Vysočiny nebo brněnské Komety. Snímek je z poslední jihlavské sezony právě z duelu s Kometou, v pozadí Jan Kasper a Vlastimil Bubník.

jsme hráli českou skupinu druhé ligy místo armádního domu Karlovy Vary. Bydleli jsme v Praze na Strahově a denně jsme autobusem jezdili trénovat do Kladna. V Jihlavě v té době postavili nový zimní stadion a potřebovali tam slušnou soutěž. Někdy činovník z kraje měl v Praze známého generála a dohoda byla na světě. I když jsme bydleli v Praze, trénovali na Kladně, hrávali jsme mistrovské zápasy na domácím ledě na Vysočině.” Hned v první sezoně nově vytvořený klub vyhrál druhou ligu, nakonec uspěl i v baráži.

Kepák tak stál u zrodu Dukly Jihlava i tradice špičkového hokeje na Vysočině. Odehrál v jihlavském dresu pět úspěšných sezon. V té poslední uštědřili vojáci z Vysočiny slavné Rudé hvězdě pořádnou nadílku. „Už nevím, zda to tehdy skončilo 9:2 nebo 7:2, ale po zápase za mnou přišel kamarád Ruda Potsch, aby tlumočil přání trenéra Bouzka. Ten chtěl, abych se vrátil do Brna. Z armády mě pustili a od další sezony jsem hrál v Kometě.”

Přestože byl Zdeněk Kepák rodilý Brňan, na Vysočině se mu líbilo. Založil v Jihlavě rodinu a jak říká, nebýt hokejové nabídky z Brna, zůstal by tam dodnes. Kdo by si pomyslel, že za odchodem do Brna stály peníze, je na omylu. „V době naší aktivní kariéry měli všichni skoro stejně. Rozdíly byly nepatrné. Navíc platy byly srovnatelné s výdělky normálních lidí.” V brněnské Kometě vytvořil

Zdeněk Kepák na trenérské lavičce.

spolu s Jaroslavem Jiříkem a Františkem Ševčíkem třetí řadu a ve stejném složení vydrželi rovných deset let. V konkurenci útoků Bubník-Pantůček-Danda a Scheuer-Vaněk-Černý ani na postup na hokejisty vysněné prominentní výsadní postavení v prvním útoku dlouho nemohli pomýšlet. „Ani nám to nevadilo. Tehdy už se hrálo prakticky stále na tři útoky. Na ledě jsme byli prakticky všichni stejný čas. Fungovali jsme na jedničku,“ vzpomíná Kepák na atmosféru v týmu s hvězdami československého hokeje prý byla vynikající. „Samozřejmě všechny nepsané zákony týmu platily bez výjimky tak, jak mají. Každý věděl, co má dělat a co je jeho povinnost. O tom, jaké povinnosti mají mladíci a na co ostřílení kozáci už jen dohlížejí, nebylo žádných pochyb.“

Základem úspěchu každého týmu, nejen hokejového, je podle Kepáka bezchybně fungující tým. Přesně tak brněnský tým dlouhá léta fungoval. „Měli jsme skvělou partu. Po každém domácím zápase jsme zašli do restaurace na pivo a večeři. Tam jsme všechno probrali. Naší baštou byl nejdříve hotel Grand. Později jsme se

V soubojích u mantinelu odváděl Zdeněk Kepák mistrnou práci. Na snímku z duelu s Kladnem se o tom přesvědčil František Kaberle.

přemístili do nově vystaveného hotelu International. Měnili jsme lokál jen proto, že tam přešla velká část obsluhy. Všichni číšníci chodili na hokej, o to příjemnější bylo posezení. Dnešním hokejovým mančaftům takové parta, jakou jsme měli my, moc chybí. Přitom jsem přesvědčen, že právě naše soudržnost byla z velké části základem našich úspěchů. Je ale pravda, že tehdejší doba byla jiná, kamarádštější. Všichni měli většinou stejně, nikdo nemusel nikomu nic moc závidět.“ Ani na cestách za mistrovskými zápasy, ve vlaku či autobuse, se hráči nenudili. Historkami z cestování Komety za hokejem by bylo možné pospat hory papíru. Převážně však hráli karty, mariáš či žolíka. Mezi nejlepší karbaníky patřili Potsch, Jiřík i trenér Bouzek. „Jen co jsme nastoupili do vlaku či autobusu, hodili jsme pytle s výstrojí na zem mezi sebe a už se mazalo. Když jsme později létali letadlem, měli karbaníci hned za kabinou vyhrazené sedačky, kde byl stolek a seděli proti sobě. Karty se musí hrát o peníze, ale my jsme hráli jen o drobné a nikdo nikomu nic nedaroval. Projeli jsme s hokejem celou republiku i kus Evropy, ale nic jsme neviděli. Hráli jsme přece pořád

Bratři Kepákové patřili k pilířům týmu dorostu královopolského Spartaku v jehož dresu získali tři mistrovské tituly. O tři a půl hodiny starší dvojče Milan byl považován za lepšího hokejistu, nakonec se mezi dospělými neprosadil. Možná i přičiněním smůly. Milan totiž narukoval na vojnu do Bratislavy, kde hokej záhy skončil a musel sloužit vlastní na státní hranici. Po návratu do civilu hrál jen krátce v Králově Poli.

karty. Já jsem všechno dohonil až před pár lety, kdy jsem měl vlastní autodopravu a za volantem najezdil skoro půl milionu kilometrů.

Zápasy Komety s Jihlavou později přinesly do československé hokejové ligy obrovský prestižní náboj. „Dukla nás na samém vrcholu ligy vystřídala. Zápasy měly pro nás pro všechny zvláštní příchut. V prvních letech jsme si nepřipouštěli, že by Jihlava mohla být zvláštním soupeřem. Postupem času to bylo jinak.“

Stejně jako Jihlava, tak i Brno se po slavných letech dostalo do hluboké krize. „Jako bývalý hráč to samozřejmě nenesu lehce. Dnešní hokej je o penězích a v jihlavském regionu není snadné peníze získat. V Brně, druhém největším městě republiky, by to mělo být snadnější. Pod Špilberkem je zakopaný pes někde jinde. Bohužel ani v jedné z bývalých bašt se na slavnou historii nedaří navázat,“ lituje Kepák ztráty hokejové prestiže klubů, jejichž dres oblékal.

V roce 1960 se Kepák poprvé na zájezdu reprezentace naživo setkal s kanadským hokejem. Ten mu však zvlášť neučaroval. „Že bychom třeba snili o NHL jako dnešní hokejisté, to určitě ne. Uvědomovali jsme si, že je to nereálné. NHL byla uzavřená a neskutečně nadřazená. Nikoho mezi sebe nepustili. Kanadané byli tak namyšlení, že v té době nepřipadalo vůbec v úvahu, že by v dresu jakéhokoliv klubu NHL nastoupil nějaký cizinec. První pokus Svena Tumby Johanssona skončil velmi brzy a neúspěchem. Kanadský styl byl jiný a mě se ani nelíbil. Skutečnost, že naše generace do NHL ještě nepatřila, potvrdila i angažmá dalších evropských hokejistů. Švédové, Rusi, Češi, Finové a další se začali v NHL postupně prosazovat až později, v sedmdesátých a osmdesátých letech. Dnes je NHL kombinací kanadského a evropského hokejového stylu a Evropané do ní patří, často v ní hrají důležitou roli.“

Uvolněná atmosféra konce šedesátých let přinesla hokejistům možnost vycestovat za hokejovým výdělkem do zahraničí. O služby Kepáka projevíli zájem v rakouském Klagenfurtu, jenže z angažmá sešlo. Nejdříve nedostal od vedení Komety souhlas a o rok později už se do zahraničí nepouštělo. Když se nepodařilo zahraniční angažmá, Kepák na sklonku kariéry odešel hrát do Gottwaldova. „Zůstal jsem tam pouze rok. Šel jsem do mužstva, které postoupilo do ligy, ale neudrželo se.“

Premiéru v reprezentačním dresu si Kepák odbyl na zájezdu do Anglie již ve devatenácti letech. Následovala nominace do reprezentačního výběru pro mistrovství světa v roce 1961. „Trochu mi pomohla tehdejší aféra Sazky. Řada hráčů totiž měla distanc a hrát nesměla. Za to, že jsem se v reprezentaci i v dalších letech mnohokrát neobjevil, může Jozef Golonka. Ten byla jako individualita mnohem lepší než já. Trenéři jej stavěli mezi Jiřka a Ševčíka. Navíc

Česká reprezentace na MS v roce 1965 ve finském Tampere. Zdeněk Kepák (v horní řadě vpravo) ve výběru trenérů Kostky a Bouzka tentokrát nechyběl.

Zdeněk Kepák (vpravo) se spoluhráči z reprezentace před hotelem v americkém Colorado Springs.

konkurence tehdy byla opravdu hodně silná," zdůrazňuje Kepák. I když vrcholné duely s reprezentací Sovětského svazu přišly na konci šedesátých let, Kepák na tyto souboje rád vzpomíná. „Byly to zápasy se zvláštní atmosférou. Rusové byli hokejově i fyzicky lepší než my. Člověk si moc dovolovat nemohl.“

Sotva Kepák pověsil v Gottwaldově hokejku na hřebík, přišlo první trenérské angažmá. „Na lavičku mě natáhl Franta Vaněk. Trénoval v Olomouci a šel do zahraničí. Tak mě tamním funkcionářům doporučil. Nic jiného než hokej jsem neuměl, tak jsem kývl.“ Následovala řada trenérských štací, postup do ligy s Gottwaldovem, v Třebíči, Zetoru Brno, u brněnské mládeže. „Hokeji jsem věnoval celý život a s trénováním jsem skončil až v roce 1993. Parádní trenérské štace? Všude bylo něco pěkného a všude také něco nešlo,“ uzavírá vzpomínky Kepák, který trénoval řadu výborných brněnských hokejistů – Nekolu, Číhala, Havlíčka. Jako mladíčka v Hodoníně trénoval i reprezentačního gólmána Romana Čechmánka.

text: Bohumil Malášek, foto: archiv Zdeňka Kepáka

OLDŘICH MACHAČ

narozen 18. dubna 1946 v Prostějově

– účastník 12 světových šampionátů v letech 1967 – 1978. Třikrát reprezentoval hokejové Československo na zimních olympijských hrách: v Grenoblu 1968, Sapporu 1972 a Innsbrucku 1976

– mistr světa v Praze 1972, Katovicích 1976 a Vídni 1977

– stříbrný medailista z MS v Grenoblu 1968, Bernu a Ženevě 1971, Helsinkách 1974, Mnichově a Düsseldorfu 1975 a Praze 1978

– stříbrný medailista z OH v Grenoblu 1968 a Innsbrucku 1976

– bronzový medailista z MS ve Stockholmu 1969, 1970 a Moskvě 1973

– bronzový medailista z OH v Sapporu 1972

– za reprezentaci odehrál 293 zápasů a nastřílel 37 branek

– v sezoně 1981/1982 získal s klubem SB Rosenheim titul mistra Německa

– v dresu brněnské Komety působil 11 sezon, odehrál 419 ligových zápasů a nastřílel 98 gólů; celkem

– hrál čs. nejvyšší soutěž 13 sezon a ve 490 zápasech nastřílel 133 branek

– hráčská kariéra: 1957 – 1965 Prostějov, 1965 – 1967 Dukla Košice, 1967 – 1978 Kometa Brno, 1978 – 1982 Rosenheim (Německo)

– funkcionářská dráha: 1987 – 1989 člen výboru hokejové Komety, 1991 - 1993 prezident Komety

– v roce 1999 byl uveden do Síně slávy světového hokeje (IIHF)

Oldřich Machač

TROJNÁSOBNÝ MISTR SVĚTA

Reprezentační kariéra Oldřicha Machače, prostějovského odchovance a po vojně v Košicích obránce hokejové Komety, byla téměř neuvěřitelně úspěšná: ze dvanácti světových šampionátů, které absolvoval v jednom sledu, se jen jednou vrátil bez medaile. Naopak, domácí mistrovský titul nezískal s Kometou ani jeden, teprve v poslední sezoně kariéry se radoval z vítězství v německé lize v dresu Rosenheimu.

S hokejem začal v rodném Prostějově zásluhou staršího bratra Miroslava a jeho výstroje... „Bydleli jsme ani ne pět minut od zimního stadionu, a to bylo pro můj vstup do hokeje velmi důležité. Protože to bylo blízko, navlékal se brácha do výstroje – před tréninky a zápasy - vždy doma. Se zájmem jsem ho pozoroval, moc se mně líbilo prohlížet si jednotlivé části, a když Mirek dovolil, osahávat je a zkoušet. A jelikož se většinou mladší „opičí“ po starších, začal jsem s hokejem také. Navíc jsme na malém městě moc možností neměli, v létě hrát fotbal a v zimě hokej, který má v Prostějově dlouhou tradici, ale to jsem tehdy ještě nevěděl. S učením jsme problémy neměli, dodnes mám pocit, že ho tehdy moc nebylo. Knížkám a sešitům jsme se věnovali většinou jen ve škole, zbytek času patřil sportu a na „zimáku“ jsem byl věčně.“

V žákovské kategorii zvládl perfektně bruslení, příroda mu nadělila rychlost, dravost a pro sport důležitou vlastnost: touhu vítězit. Přejít mezi dorostence nebyl pro podsaditého mladíka žádný problém, hned se prosazoval. Soupeře překvapoval nejen útočným pojetím v roli obránce, ale také bodyčky. Jak se je naučil? „V žácích mě při sledování starších kluků upoutal obránce Jarda Novotný, který „rozdával“ skvělé bodyčky hýždí, a to mě fascinovalo. Přemluvil jsem bráchu a začali je trénovat. Protože jsme nebyli spolu v jednom družstvu, museli jsme využívat bruslení veřejnosti. Jeden bruslil pozpátku a snažil se vystihnout, na kterou stranu se mu bude druhý snažit vyhnout a pokoušel se ho nabrat, nasadit mu „prdeláka“, přičemž to občas odnesli také bruslíci... Ale účel to plnilo, a když jsem měl pocit, že „bodyčky“ téměř ovládám, začal jsem je zkoušet na spoluhráčích při tréninku.“

V sedmácti letech nabrala kariéra Oldřicha Machače rozhodující směr: Oldřich Mlčoch, trenér druholigového týmu, ho povolal mezi muže. „Měl jsem obrovské štěstí. Ve stejné době se zpět do Prostějova vrátil z brněnské Zbrojovky zkušený obránce Stanislav Bábek, který mě vzal pod ochranu. Nedovolil aby mě starší borci

Oslava titulu mistra světa. Oldřich Machač druhý zprava.

utlačovali, chránil mě před soupeři a hlavně předával všechno, co v hokeji uměl. Byl tvrdý, důrazný a srážka s ním pořádně bolela, bodyčky ovládal také a moje učení úspěšně pokračovalo.“

Dovršení devatenácti let znamenalo nástup na vojnu. Byť hrál jen tehdejší druhou ligu, trenéři vojenských týmů o šikovném prostějovském obránci věděli a v létě 1965 ho neminula pozvánka na výběrové soustředění. Početná „armáda“ mladých hokejistů se sjela do Pardubic, kde bojovala o šanci hrát především v Dukle Jihlava (brněnská Kometa v té době už tři roky nebyla vojenským klubem, éra Rudé hvězdy skončila po sezoně 1961/1962), která se nezadržitelně drala na výsluní našeho hokeje. Kdo se nedostal na Vysočinu byl zklamaný, ale další šanci hrát nejvyšší soutěž nabízela Dukla Košice, od sezony 1964/1965 ligový nováček. Oldřich Machač se do jihlavského týmu trenérů Jaroslava Pitnera a Stanislava Neveselého nevešel, jeho cesta vedla na východ republiky. Proč? „Od začátku výběru mně bylo jasné, že dostat se do Jihlavy bude moc těžké, spíš nemožné. V sestavě měla mezi obránci vojáky z povolání, Ládu Šmída, čerstvě Honzu Suchého, a o další dvě, tři místa – tehdy se ještě hrálo jen na dvě obranné dvojice – bojovali hráči s ligovými zkušenostmi, zatímco já jsem byl jen z druhé ligy. A také díky mladické nerozváženosti jsem k cestě do Košic místo vysněné Jihlavy přispěl sám. Důvod? Po týdenní makačce jsme dostali o víkend od hokeje volno a blbec Jarda Krupička ukecal mě, ještě většího blbce, k nepovolené cestě domů. „Výlet“ jsme sice autostopem zvládli, on do Brna a já do

Oslava titulu mistra světa.

Prostějova, nikdo nás nechytí, ale v sobotu večer se objevila v kasárnách kontrola, spočítala borce a malér byl na světě. V neděli večer jsme hned po příjezdu putovali na „kobereček“ k trenéru Pitnerovi, od kterého jsme to pořádně slízlí. Krupička skončil v tehdy druholigové Dukle Litoměřice a já v Košicích. Byl jsem našťvaný, ale říkal si, že bude lepší stabilně hrát ligu, a to vypadalo v Košicích příznivě, než „zahřívát“ v Jihlavě lavičku náhradníků. Ovšem, a to bylo nadějně, na rozloučenou mě trenér Neveselý informoval, že uzavřeli dohodu s košickým trenérem Ladislavem Štemprokem (bývalým hráčem brněnské Zbrojovky) o mém přesunu do Jihlavy po ročním působení v Košicích. Jenže, když přijel trenér Pitner do Prahy na ministerstvo národní obrany aby uplatnil zmiňovanou dohodu, neuspěl. Generálové, kteří měli pod palcem východoslovenský vojenský okruh, se s ním

moc nebavili. Dozvěděl se, že pracující na východě – tehdy se to tak vysvětlovalo – potřebují kvalitní hráče a nejvyšší soutěž, čímž všechno skončilo. Nezbylo, než se s tím smířit a ještě rok vydržet, protože o tom, že bych tam zůstal jsem ani na chvíli neuvažoval. S odstupem času jsem si uvědomil, že pobyt v Košicích neznamenal žádnou ztrátu. Naše výsledky nebyly nijak oslnivé, ale měl jsem jisté místo v sestavě, učil se a zlepšoval. A o první vojenské sezoně mě Pitner, nový trenér reprezentace, povolal do národního týmu.“

S blížícím se koncem vojny zájem o reprezentačního obránce stoupal, nevzdávaly se Košice, znovu se přihlásila Jihlava a ve hře bylo hlavně Brno. „V podstatě jsem byl dávno rozhodnutý. Funkcionáři Komety mě kontaktovali v průběhu druhé vojenské sezony a ostatní nabídky byly bezpředmětné. Košické vedení mě přemlouvalo hodně a dlouho, ale časem pochopilo, že zbytečně. Jihlava nasadila těžký kalibr v Jardovi Holíkovi, pozvali mě na Vysočinu a „starej“ Holík mě vozil po městě, jenže měli smůlu. Slavná éra Komety, jedenáct mistrovských titulů, skvělí hráči, to všechno mě přitahovalo. V té době byla stále ještě čest hrát v takovém týmu. Nabídka musela každému lichotit a stejné to bylo se mnou, navíc byl blízko Prostějov, kde čekala slečna Marta, budoucí manželka. Dostat se do Brna bylo snem mnoha hráčů a těch, kterým se vyplnil moc nebylo. Mně ano!“ Oldřich Machač přišel do Komety po sezoně, ve které ztratila titul, skončila „až“ třetí za Jihlavou a pražskou Spartou. Zasvěcení věděli, že se Brňané porazili sami, tým zmítaly vnitřní problémy, u mužstva se za sezonu vystřídali čtyři trenéři (Bartoň, Vaněk, Stock a Mašlán) a konečný výsledek nemohl být jiný. Kometu postupně opouštěli zkušení borci, velké hvězdy a opory, obránci Olejník a Mašláš, útočníci Bubník, Danda, Pantůček. Také příchod Oldřicha Machače signalizoval generační výměnu. Jedna éra končila a druhá – jak se časem ukázalo neslavná – začínala. I když první brněnská sezona Oldřicha Machače postupnému pádu nenasevďovala. Kometa bojovala až do posledního ligového zápasu s Jihlavou o mistrovský titul, jenže v posledním a rozhodujícím ligovém utkání na domácím ledě s Duklou jen remizovala, zatímco k zisku titulu potřebovala vyhrát. V sezoně 1970/1971 základní čtyřkolovou část (soutěž hrálo deset mužstev) Brňané vyhráli, ale dvanáctý mistrovský titul nezískali. Poprvé v historii čs. hokeje se o něm rozhodovalo v následném play off a v jeho finále prohrála Kometa s Jihlavou 0:3 na zápasy. Bylo to poslední vzepětí ještě nedávno slavného týmu. „Skutečnost byla taková, ale nikdy mě nemrzelo, že jsem si místo Jihlavy vybral Brno. S odstupem času se většinou

Zleva Machač, Holeček a Pospíšil.

vzpomíná víc na dobré, než špatné, a to stejné se odehrávalo během mých jedenácti sezon v Kometě. Je pravda, že ke konci mého působení v brněnském dresu to s námi šlo z kopce, ale bral jsem to tak, že po kralování Brna přišla na řadu éra Jihlavy (šest titulů v řadě, pozn. autora) a po ní Kladna (čtyři ligová prvenství za sebou), atd. Staré přísloví, že nic netrvá věčně, je pravdivé, vždy něco skončí.“

Po mistrovství světa v Praze 1978 dostalo několik hráčů, kteří měli za sebou úspěšnou reprezentační minulost a také odpovídající věk po třicítce, povolení – po mnohaletém půstu – k odchodu do zahraničí. Byl mezi nimi také Oldřich Machač, který přestoupil do německého Rosenheimu. „Karel Gut, trenér národního týmu, mě nechtěl uvolnit, ale po několika rozhovorech uznal, že jsem odehrál dost a ve čtyřiceti letech mám nárok odejít. V první sezoně mého působení v Bavorsku jsme neměli mužstvo na špičkový hokej, ale postup do play off nám utekl jen o bod. V létě angažovalo vedení klubu na trenérskou lavičku bývalého brankáře Sparty Pavla Wohla (později také trenéra Pražanů a reprezentace), a jak se ukázalo, byla to skvělá volba. Pod jeho vedením a také zásluhou financí rodiny Merců a jejich potravinářské firmy Marox, která hokej v Rosenheimu sponzorovala, výkonnost mužstva výrazně stoupala. Klub získal řadu německých špičkových hráčů a začala cesta k mistrovskému titulu. Postupně jsme se zlepšovali a v sezoně 1981/1982 vyhráli ligu. Mně nezbyvá než konstatovat, že jsem v Německu prožil nejlepší hokejové období. Teprve

Ve Švédsku 1969.

pod vedením Wohla jsem poznal jak významně se může trenér podílet na rozvíjení osobnosti hráče, jeho výkonnosti a formě. Příprava, tréninky, debaty s hráči, porady, koučování zápasů, všechno mělo smysl, koncepci a směřovalo k tomu, abychom se stále zlepšovali. Uvědomil jsem si, že u nás odváděli trenéři jen rutinu, byla to hra na náhodu: snad to vyjde. Wohl přesně věděl co chce, co potřebují jednotliví hráči i mužstvo. Pod jeho vedením, i když mně bylo až šestatřicet let, jsem ještě výkonnostně rostl, hrálo se mně výborně, fyzicky jsem byl skvěle připravený a určitě bych zvládl další sezony. Ale po zisku titulu jsem řekl dost. V Německu jsem byl čtyři roky většinou sám, bez rodiny, dcery Kateřina a Karolína chodily v Brně do školy, a také jsem si řekl, že nejlepší je odejít se slávou. Pan Merc mně nabízel pokračování, ale pochopil moje důvody k ukončení kariéry a jako správný obchodník řekl dobře, ale budeš pro nás pracovat.“ Oldřich Machač vstoupil do světa byznysu.

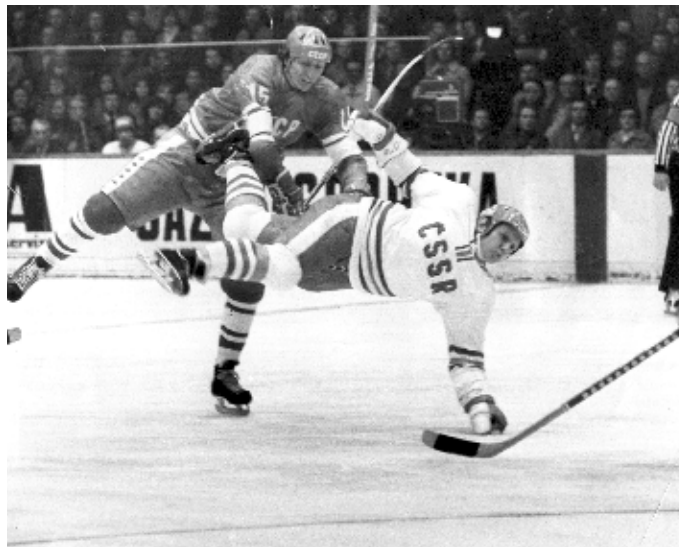
Po mistrovství světa 1966 ve slovinské Lublani odešli od reprezentace trenéři Bouzek a Kostka (ten se po roce vrátil) a žezlo převzal jihlavský Pitner. Do týmu povolal z Košic dvacetiletého mladíka Oldřicha Machače a také o dva roky staršího Kladeňáka Františka Pospíšila. „Nevím, jestli to byla náhoda, zkouška, která vyšla, nebo Pitnerův záměr, ale od prvních přípravných zápasů jsme hráli s Frantou spolu, okamžitě si vyhovovali a výborně se doplňovali. Měl jsem životní štěstí, že nás dali dohromady. Byl mně oporou, přičemž moje role byla jednodušší. Nečekalo se, že

OLDŘICH MACHAČ

budu tvořit, měl jsem za úkol bránit, rozbíjet, zatímco Franta rozehrávat a řídit hru," vzpomíná Oldřich Machač na spolupráci s Pospíšilem. Machač byl rychlý, tvrdý, důrazný a skvělý ve hře tělem, dominoval v obranné činnosti. Ale nepatřil mezi vyložené obranné typy, dokázal se zapojit do útoku a střílet góly. Pospíšil byl tvůrce hry ze zadní pozice, uměl perfektně založit útok a v obranné fázi vynikal poziční hrou. Jedenáct let tvořili skvělou dvojici a stali se z nich natrvalo přátelé i mimo led.

„Začátek v ‚národáku‘ nám s Frantou vyšel, v přípravných mezinárodních zápasech, hlavně v Moskvě s Ruskem, jsme při obdržení brankách moc často na ledě nebyli, a tím jsme získali dobrou pozici. Ovšem naše první mistrovství ve Vídni 1967 moc slavné nebylo, skončilo na tehdejší dobu fiaskem. Po pěti medailových šampionátech jsme obsadili až čtvrtou příčku. Po třech snadných a vysokých výhrách nad západním a východním Německem a Amerikou byli další soupeř Finové, kteří nás v historii vzájemných zápasů na mistrovství nikdy neporazili. Seveřané předtím prohráli s Ruskem, Kanadany, Švédy a byli jsme jasný favorit. Nálada byla skvělá a korunu optimismu nasadil Jarda Holík, který při nastupování do autobusu, jenž nás vzal před zápasem do haly, za velkého ohlasu plácl gólmána Nadrchala přes betony a pravit: ‚Proč se s tím taháš? Dnes to nebudeš potřebovat...‘ Asi jsme suverenitu hodně přehnali. Láďa Nadrchal dostal v první třetině tři góly a utekl z branky, Holeček už nic nepustil, ale dali jsme Finům jen jeden gól a už se vezli. S Kanadany a Švédy jsme jen remizovali a jedině výhra nad Ruskem nám mohla zajistit medaili, dokonce stříbrnou. Prohráli jsme o dva góly a ostuda byla na světě. S Frantou Pospíšilem jsme byli reprezentační bažanti, seděli potichu v koutě a do vypjatých kabinových debat moc nezasahovali, jen si říkali: ‚To nám to pěkně začíná...‘ Vzpomínám si na návrat, jeli jsme autobusem a aby nám fandové doma moc nenadávali, vysazovali nás postupně a nenápadně po cestě na trase Bratislava – Brno – Jihlava – Praha.“

Po neúspěšné Vídni následovaly v únoru 1968 olympijské hry a současně světový šampionát ve francouzském Grenoblu. Oldřich Machač, později trojnásobný mistr světa, vzpomíná na tento turnaj ze všech nejraději. „Byl to absolutně nejfantastičtější reprezentační zážitek. V týmu výborných hráčů vládla skvělá atmosféra, všichni dělali, překonávali se, až jsme sahali po zlaté olympijské medaili. Prohráli jsme sice po velkém boji o gól s Kanadou, ale tři dny nato konečně porazili Rusko. Byla to neuvěřitelná bitva: od první minuty jsme prohrávali, ale do konce třetiny třikrát skórovali. Po přestávce soupeř snížil a Golonka opět zvýšil

I v takové pozici končí někdy tvrdý obránce.

na rozdíl dvou branek. Závěrečná část byla neuvěřitelná, v závěru (v čase 56:01) přidal Jarda Jiřík pátý gól, ale Rusové se nevzdali, vyvinuli obrovský tlak a dvakrát překonali skvěle chytajícího Vladu Dzurillu. Posledních sedmdesát vteřin hráli power play, ale výhru o gól jsme ubránili. Byl to fantastický zápas a cesta ke zlatu byla otevřená. V posledním utkání turnaje jsme potřebovali k získání prvního místa porazit Švédsko, věčného a nepříjemného rivala. Bohužel, jednodenní odpočinek byl asi příliš krátký, na ‚převálcování‘ soupeře jsme neměli sílu a své sehrála také psychika. Remíza (2:2) znamenala druhé místo. Zlatou medaili měl na hokejce Jožo Golonka, který se ocitl těsně před koncem sám před švédským brankářem, ale gól nedal. V dalších letech reprezentační kariéry jsme získali třikrát titul mistra světa, přičemž ten druhý v Katovicích dokonce o šest (!) bodů před Ruskem. Byly to nádherné turnaje, ale tomu ve Francii se nevyrovnaly, zvlášť když jsme k olympijskému zlatu v Sapporu a Innsbrucku nebyli ani jednou tak blízko jako v památném Grenoblu.“

Oldřich Machač hrál v reprezentaci vždy výborně, a to se nelíbilo brněnským fandům, kteří mu občas vyčítali, že v Kometě neodvádí stejné výkony. „Ale to byl omyl! Ke každému zápasu jsem přistupoval stejně, v klubu i reprezentaci chtěl vyhrávat. Vysvětlení je jednoduché: v ‚národáku‘ rostl můj výkon se spoluhráči, vždyť byli nejlepší z celé republiky. Myslím, že mně fandové Komety křivdili, ale už je to dávno...“

Oldřich Machač hrál také na prvním Kanadském poháru v roce 1976, ve kterém se čs. tým probíjoval do finále proti Kanadě. „Byl to nádherný turnaj, hrálo se před nabitými halami, poprvé jsme bojovali proti nejlepším zámožným profesionálům a postoupili až do finále. V základní skupině jsme je v Montrealu dokonce těsně (1:0) porazili. Přitom začátek byl komický, při nástupu na led brankář Vlado Dzurilla nešťastně upadl a hala bouřila smíchem. V úvodu zápasu jsme byli trochu nervózní, ale časem zjistili, že se s nimi dá hrát, že jsou to také jen lidi jako my. Navíc Vlado byl fantastický, vítězství vychytil a hala mu na konci nadšeně aplaudovala. Ve finále jsme v prvním ze dvou zápasů vybuchli (0:6), v odvetě vedli o dva góly (4:2), ale Kanadané skvělým finišem vyrovnali a v prodloužení vstřelili pátý gól. Teprve nedávno jsem viděl zápasy Kanadského poháru na videu a znovu si je užil, bylo příjemné vidět, jak skvěle jsme s profíky hráli.“

„Po skončení kariéry jsem spadl rovnýma nohama do obchodní sféry. Do té doby jsem o ní nic nevěděl a netušil co mě čeká. Ze dne na den jsem se stal obchodním zástupcem německé firmy Marox, která od nás dovážela potravinářské výrobky a další produkty pro její masový kombinát. Byl jsem ‚styčným důstojníkem‘ Maroxu při jednání s našimi Podniky zahraničního obchodu, přes které mohly naše firmy zboží vyvážet. Po roce 1992 ‚pézetky‘ končily, založil jsem vlastní firmu a obchodoval s nimi dál na partnerské bázi až do roku 1999, kdy Marox změnil majitele. Zůstal jsem v branži, i nadále v potravinářství nakupuji a prodávám různý sortiment. Je to tvrdý byznys a tuším, že není daleko doba, kdy nás menší, velcí giganti pohltnou. Zatím moje firma funguje, a to mě těší, ovšem na druhou stranu jsem rád, že se blížím k odchodu do důchodu...“

Hokej sleduje Oldřich Machač z dálky, i když několik let také v brněnské Kometě fungoval. „O trénování jsem moc neuvažoval, při mé impulzivní povaze bych měl asi s hráči potíže a hodně konfliktů, takže je pro obě strany dobře, že nejsem trenér. Přesto jsem se přihlásil k tříletému trenérskému studiu, ale po roce je ukončil, mojí volbou se stalo obchodování.“ Ještě jednou se Oldřich Machač k hokeji nakrátko vrátil, stal se funkcionářem a v letech 1991 až 1993 prezidentem Komety. „Po delším přemlouvání jsem do toho šel, ale byla to velká životní chyba... Netrvalo to dlouho a uvědomil jsem si, že při zaměstnání, a ještě časově velmi náročném, jaké mám, nejde dělat funkcionáře, prakticky se starat o obživu hráčů. Moc jsem si vyčítal, že jsem se do toho ‚namočil‘, navíc v té době už bylo prakticky nemožné najít v Brně silný podnik, který by do Komety finančně vstoupil. Jediné plus mého

funkcionářského účinkování bylo, že jsem získal v brněnských Veletržích pro klub sponzora, a když projevila firma Královopolská zájem o převzetí klubu, rád jsem ho předal a odešel. A řekl si: už nikdy víc!“

V roce 1999 byl Oldřich Machač uveden do Síně slávy světového hokeje, což je ocenění pro vynikající hráče, trenéry a funkcionáře zemí sdružených v Mezinárodní hokejové federaci (IIHF). „Sídlo federace je sice ve švýcarském Lausanne, ale slavnostní ceremoniál se koná vždy v jiné zemi. Ve zmíněném roce jsme byli od nás vybráni tři: Franta Pospíšil, Jirka Holík a já, celkem nás bylo patnáct z různých zemí. Do Fort Lauderdale na Floridě, kde se akt uskutečnil, s námi letěli také místopředseda IIHF Miroslav Šubrt, tehdejší předseda svazu Karel Gut a sekretář Jindřich Micka, ale chyběl Jirka Holík. Byl to příjemný týden, který vyvrcholil uvedením do Síně slávy. Zpeřtřením bylo vystoupení Rusa Saši Malceva, skvělého útočníka, který se po příletu do Ameriky při přestupování na letišti v Pittsburghu ztratil. Týden ho hledali, a teprve v den vyhlášení se objevil s nevinným úsměvem a vysvětlením, že slavil s jedním americkým hokejovým fanouškem...“ vzpomíná Oldřich Machač.

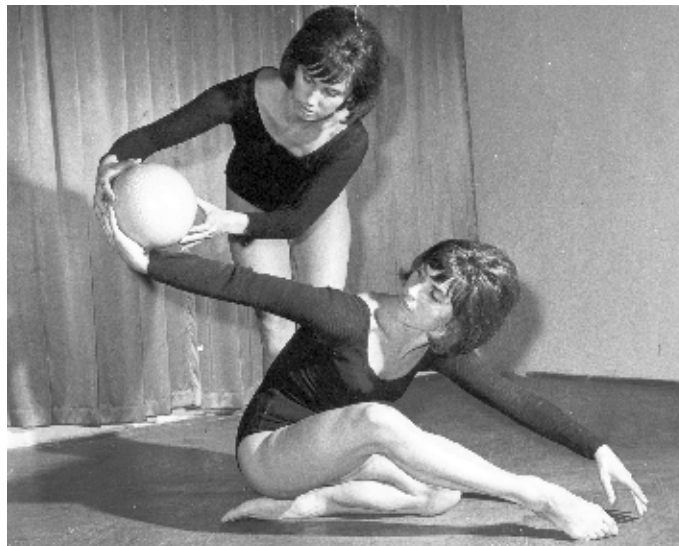
text: Jaromír Meixner, foto: archiv Oldřicha Machače

HANA BUBNÍKOVÁ – MACHATOVÁ a JIŘINA LANGOVÁ – MACHATOVÁ

narozena 31. července 1938 v Brně

- MS moderních gymnastek Budapešť 1963 – 4. místo ve víceboji, ve finále 4. a 6. místo
- bronzová na MS v Praze 1965 ve víceboji, navíc ve finále 2. a 5. místo
- MS Kodaň 1967 – 6. místo ve víceboji, navíc ve finále 4., 5. a 8. místo
- trojnásobná mistryně republiky ve víceboji (1963, 1965, 1966)
- trojnásobná vítězka Poháru MDŽ (1963, 1965, 1967)
- do roku 1982 členka baletního souboru Státního divadla v Brně

Hana Bubníková - Machatová

narozena 31. července 1938 v Brně

- absolutní mistryně republiky – 1959, v dalších letech pět titulů v jednotlivých náčiních
- MS Kodaň 1967 – 10. místo, ve finále 8. místo
- do roku 1982 členka baletního souboru Státního divadla v Brně

Jiřina Langová - Machatová

S Jiřinou a Hanou Machatovými nebyla nikdy nouze o legraci, na tréninku i v soukromí.

HANA BUBNÍKOVÁ – MACHATOVÁ a JIŘINA LANGOVÁ – MACHATOVÁ

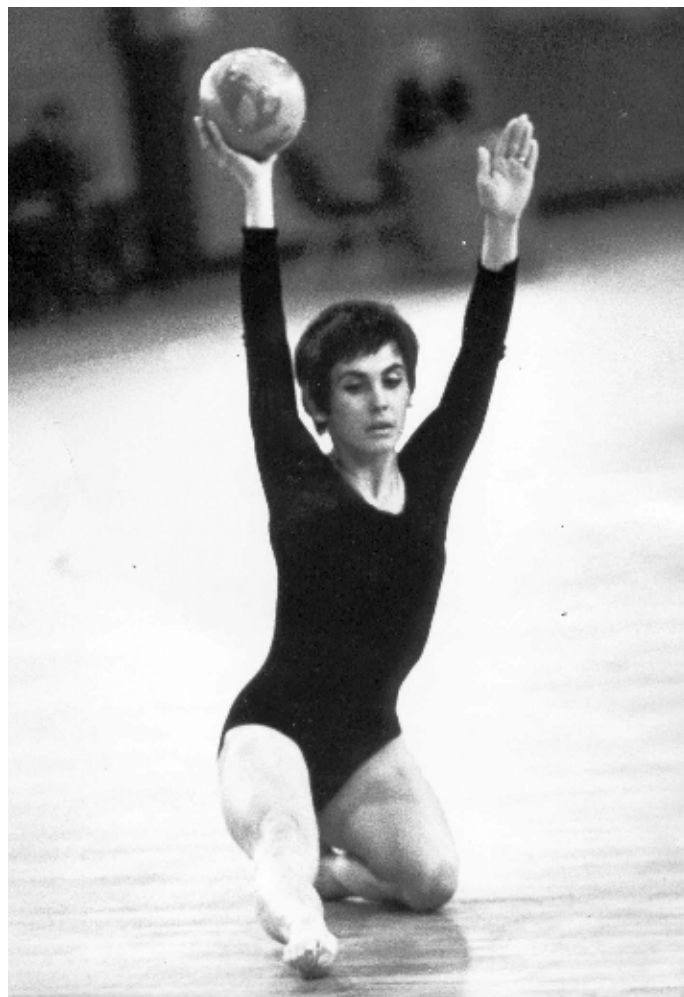
MACHATĚNKY OKOUZLILY NEJEN BRNO

Svémi výkony v gymnastických sálech i na jevišti brněnských divadel okouzly v padesátých i šedesátých letech metropoli pod Špilberkem. A nejen tu. V reprezentačním trikotu zářily i na světových šampionátech v Budapešti, Praze či Kodani. Stejně se protlačily v rodícím se sportovním odvětví do společnosti tehdy bezkonkurenčních ruských gymnastek.

Jednovaječným dvojčatům Haně a Jiřině Machatovým učarovaly moderní gymnastika a balet. Jiřina se narodila o dvě a půl minuty později než Hana. Chodily záměrně stejně oblekané, stále spolu. Vidět některou samotnou se dalo přirovnat k zázraku. Prakticky celým životem procházejí jako jeden člověk. Jediným „poznávacím“ znamením bylo mateřské znaménko na krku Hany. To si nechala odoperovat...

I dnes bez sebe neudělají krok. Plné energie, veselé, akční. A stejně oblečené. Alespoň v barvě. Proč? Záměr to prý už není. Růžová je v kurzu. Příští rok poletí jiná barva. „Musí to přece vynosit...“ Vysoká diplomacie maminky stála na počátku sportovní i umělecké kariéry obou sester. Ve sportovně laděné rodině totiž hrál prim otec Oldřich, jenž hájil branku fotbalových SK Židenice. Současník legendárního Pláničky celou kariéru lpěl na svém statutu amatérského hráče. Když ve svých devadesáti letech přebíral v rámci mezinárodního zápasu na trávníku za Lužánkami ocenění, doslova šokoval stadion elegantním poklusem do středového kruhu pro pamětní plaketu. Maminka, v židenickém Sokole se aktivně věnovala gymnastice a atletice, musela v důležitém okamžiku zasáhnout. Otec totiž nebyl nakloněn přihlášce svých dcer ke studiu na konzervatoři. „Tvrdil, že balet a herectví nás neuživí.“ vzpomíná Hana Bubníková. Kdo si hned vybaví jméno legendy českého sportu Vlastimila Bubníka, je na správné adrese. „Měly jsme ze Sokola výtečnou průpravu. Maminka nás navíc vedla k tomu, co sama považovala za velmi důležité a co sama dělat chtěla. Závodně jsme plavaly, tancovaly a cvičily v Sokole. Rok jsme se věnovaly skokům do vody,“ doplňuje Jiřina Langová. „Hrály jsme také na klavír. Podle přání maminky.“

Pohybově nadané studentky konzervatoře se v roce 1955 dostaly k umělecké gymnastice. Může za to jeden telefonát trenérky s upozorněním na rodící se čistě ženský sport. Tehdy vládl brněnské sportovní scéně, a nejen jí, hokej a fotbal. Čistě dívčí sport chyběl. Umělecká gymnastika měla později širokou a velmi příjemnou podporu.

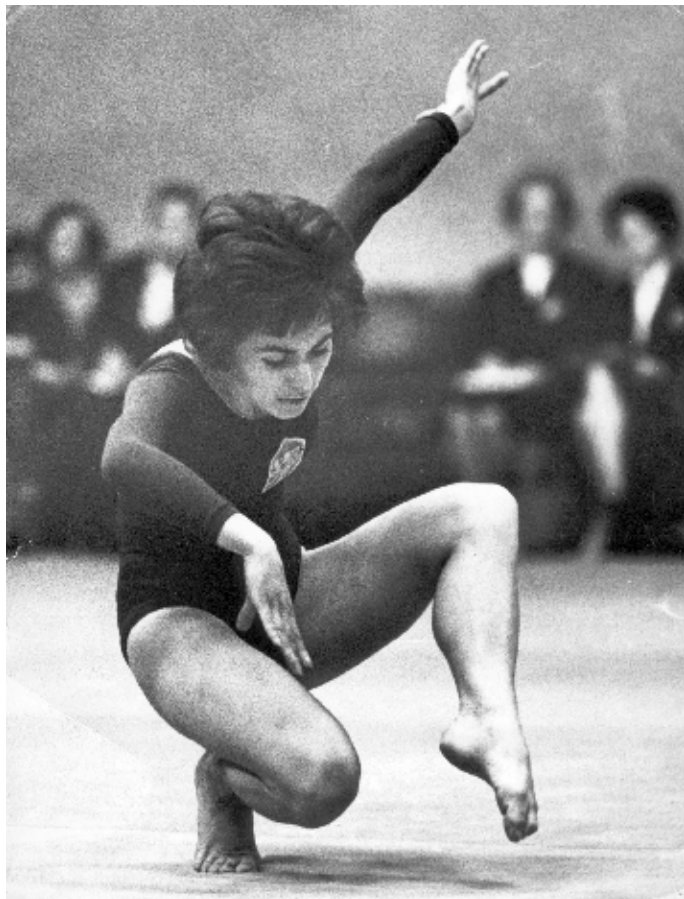

Bylo vcelku jedno, zda Jiřina Machatová cvičila s náčiním či bez něj. Její výkon patřil vždy v soutěži k nejlepším.

Machatěnký, jinak se totiž Haně s Jiřinou v Brně už od jejich dětských vystoupení v židenickém Sokole neřeklo, měly na přípravu k prvním gymnastickým závodům pouhé dva týdny. Šly do toho. Naučily se sestavy bez náčiní. K další sestavě měla Jiřina závoj, Hana míč. Jiřina vyhrála, Hana také... „Na stupních vítězů jsme se pak často střídaly. Naší obrovskou výhodou byla baletní a pohybová průprava. Jako dvojčata jsme měly výhodu, že jsme se vzájemně podporovaly, pomáhaly si. Tak daleko bychom to asi bez sebe nedotáhly.“ Když jedna vyhrála, druhá neskončila hned

SPORTOVNÍ SÍŇ SLÁVY MĚSTA BRNA

HANA BUBNÍKOVÁ – MACHATOVÁ a JIŘINA LANGOVÁ – MACHATOVÁ

Hrud' Hany Machatové neozdobil na prvním světovém šampionátu v moderní gymnastice v Budapešti v roce 1963 cenný kov. I tak se lvíček na československém reprezentačním trikotu stydět nemusel. V průběhu kariéry se na prsou Hany třpytila řada medailí z mezinárodních podniků.

za ní. To se snad nikdy nestalo. Jedna za druhou dýchala. Žádná z nich sama za sebe netrpěla na závodech trémou, ale o to více prožívala vystoupení sestry. Málokdy se povzbuzovaly. Když byla jedna na place, druhá se za ni chvěla v šatně strachem. Často na ně padaly mdloby. Dodnes se na jejich vztahu skoro nic nezměnilo.

V jejich vztahu snad funguje i nadpřirozeno, předtucha. „Byla jsem na chatě se synem a večer nemohla usnout,“ vzpomíná Jiřina neobvyklý příběh. „Vzala jsem si prášek. Ale jen, co jsem ulehla,

pocítila jsem, že usnout nesmím. Hlavou se mi honila myšlenka, že bych ráno nemusela vstát! Druhý den jsem moje pocity pochopila. Na chatu za námi přijela neteř se zprávou, že Hana večer málem zemřela. Je totiž alergička a štípala ji lesní vosy. Byla už v kómatu, když ji našel manžel a zachránil ji masáží srdce život. To byla hrůza!“

Přestože je rozeznal jen málokdo, k tomu, aby se „občas“ zastoupily často nesahaly. „Lidé si nás často pletli, ale my jsme toho nevyužívaly. Co kdybych udělala chybu a bylo by to na druhou?“ Hana před pár lety nemohla do hodiny tělesné výchovy na univerzitě. Jiřina, do podrobnosti poučená, hned po příchodu do tělocvičny zamířila do pánské šatny. Pak na ni koukala jedna ze studentek, když po ní kantorka chtěla slyšet příjmení. Vždyť ji v tělocvičně vedla už třetí rok... zastupovaly se výjimečně. Podrazy nedělaly. „Vždycky jsme chodily stejně oblékané. O hodně jsme přicházely, že... Byly jsme ale také dvojnásob vidět. Nemohly jsme si dovolit chodit třeba za školu nebo něco podobného. Byly jsme nápadné tím, že jsme byly dvě, takže jsem byly hodné a vzorné. A kromě toho jsme byly kolektiv. Když byl nějaký problém, tak jsme si ho vyříkaly spolu. Tím nemyslím vzájemný problém.“

Jako dvojčata se sestry Machatovy uplatnily jen v některých exhibicích. „Hodně nás zvali do televize. Vystupovaly jsme v estrádách, užily jsme si velmi různorodá prostředí a potkávaly jsme zajímavé osobnosti. Dnes by se asi to, že jsme byly dvě, více mediálně využilo.“ V divadle si užily třeba v Popelce role zlých sester. V baletu Abraxas hrála Jiřina hlavní roli, Hana její stín. Ve Stvoření světa tančily dva z trojice andílků. „Bylo to celé na špičkách a hodně výrazové. Po premiéře nám tehdejší šéf baletu Miroslav Kůra jen tak mimochodem při jízdě ve výtahu řekl: Teď jsem konečně viděl, co jsem v choreografii po výrazové herecké stránce chtěl. Byla to pro nás pochvala, které jsme si dlouho vážily.“

Jindy byla neuvěřitelná podoba obou sester někdy na obtíž. Jedny z prvních gymnastických závodů poznamenal omyl rozhodčích. Jiřinu, která se připravovala k vystoupení, rozezněle vrátila rozhodčí s tím, že už cvičila. Přitom na ploše se chvíli před tím nepředvedl nikdo jiný než sestra Hana. Vysvětlení se v tomto případě našlo docela snadno. Horší už bylo argumentování na hraničním přechodu při zájezdu divadelního souboru do tehdejší Německé spolkové republiky. Obě sestry měly, ne vlastním přičiněním, v cestovním pasu shodné fotografie. Vysvětlovat bdělým hraničářům, že to není jejich vinou, bylo skoro nadlidským úkolem. Míru nepříjemnosti dokáží posoudit pouze pamětníci. Skutečnost, že zájezd si na hranicích užil nekonečných hodin nejistoty a čekání, pochopí všichni.

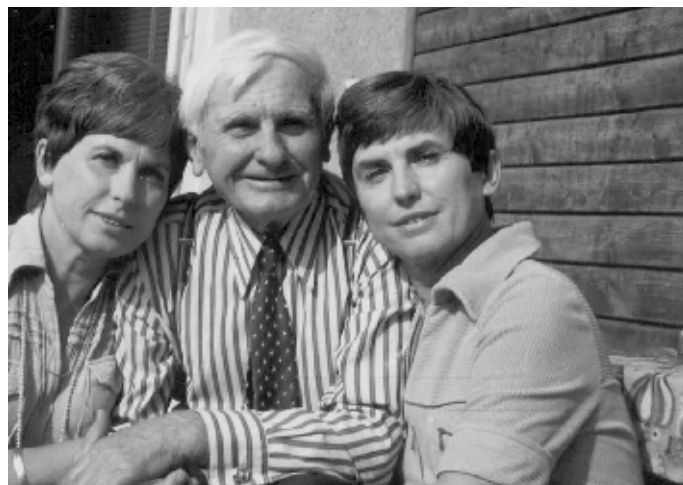
HANA BUBNÍKOVÁ – MACHATOVÁ a JIŘINA LANGOVÁ – MACHATOVÁ

Státní divadlo v Brně bylo plných čtyřicet let domovskou scénou sester Machatových. Čertice Hana s Jiřinou zářily mj. v Nedbalově baletu Z pohádky do pohádky.

Kombinace baletu a umělecké gymnastiky byla na jednu stranu tou nejlepší pohybovou symbiózou. Přinášela i některé strasti. Stalo se, že na sestry Machatovy se někteří odborníci či novináři dívali jako na profesionály. Vždyť v divadle dělají to stejné a berou za to peníze. To tehdejšímu pohledu na amatérský sport přece neslušelo. „Jenže moderní gymnastika je založená na jiném principu. Základ je podobný. Měly jsme naučeny cvičení s nataženými nohama, rukama. A to byla naše obrovská výhoda. Závodů tehdy nebylo tolik a tak jsme vcelku v pohodě stíhaly obojí. Největší problém byl v případě, když jsme byly v divadle obsazeny do vedlejších tanečních rolí. Proč? Když tancujete některou z hlavních rolí, tak je alternace samozřejmostí. Pokud jsme hrály vedlejší sborovou roli, tak jsme musely někoho roli naučit. Až potom jsme si mohly vzít dovolenku a odjet na závody. O to větší ocenění pro nás bylo, když další den ráno nám na zkoušce souboru mistr Luboš Ogoun před celým souborem poblahopřál k výkonu na závodech.“

Dnešní moderní gymnastika sice staví zčásti na baletní průpravě, ale věnovat se naplno oběma odvětvím je nemožné. Ve vrcholném sportu se kombinace dokonce zakazuje. Balet potřebuje svou speciální přípravu a průpravu, stejně tak moderní gymnastika. Obojí vyžaduje vícefázový trénink. Sestry Machatovy pendlovaly mezi divadlem a tělocvičnou. Na to musí dnešní gymnastky zapomenout. „Balet byl pro nás prvořadý. Gymnastické závody

Na chatě spolu s otcem Oldřichem Machatou, který získal s fotbalisty SK Židenice i mistrovský titul, při oslavě jeho osmdesátých narozenin.

přibývaly až v závěru aktivní kariéry. Sladit obojí šlo docela dobře. Naše výsledky to jen dokazují.“

Reprezentační trikot oblékaly sestry Machatovy plných čtrnáct let. Jiřina s půlroční krátkou přetržkou. Byla prý zamilovaná a navíc ji rozladily poměry v okolí reprezentačního týmu. Vrátila se paradoxně. Nejdříve ji v reprezentaci nechtěli, pak prosili, aby se vrátila. Byť více než půlroku netrénovala, stačily dva týdny přípravy a svůj návrat na mezinárodních závodech v Českých Budějovicích v roce 1965 ozdobila umístěním v první desítce.

Sportovně-umělecký život sester Machatových je protkánek nekončným výčtem úspěchů. Přesto obě cítí, že se jedenkrát ve svém rozhodnutí zmýlily. Zúčastnily se konkurzu do Laterny magiky a jak jinak, vyhrály jej. Jenže daly přednost angažmá v brněnském divadle. Laterna magika pak slavila obrovské úspěchy na Světové výstavě v Montrealu. „To nám bylo docela líto. Ale dávaly jsme přednost kamennému divadlu a svou roli hrál i náš vztah k Brnu. Nikdy jsme ale nelitovaly, že jsme se nerozhodly jinak. Věci nám dost vycházely. Měly jsme i potřebný kousek štěstí.“

Svá oblíbená odvětví sestry Machatovy nikdy neopustily. Po skončení aktivní kariéry, reprezentovaly do úctyhodných sedmadvaceti let, se vrhly na trenérskou dráhu. Hana šla spíše uměleckou cestou, Jiřina se trochu více věnovala moderní gymnastice. Hana vystudovala na pražské Akademii múzických umění taneční pedagogiku a učila na brněnské JAMU. Vedle výchovy herců a hu-

SPORTOVNÍ SÍŇ SLÁVY MĚSTA BRNA

HANA BUBNÍKOVÁ – MACHATOVÁ a JIŘINA LANGOVÁ – MACHATOVÁ

Spící krasavice od Petra Iljiče Čajkovského nabídla sestrám Machatovým překrásnou roli.

debníků se věnuje na Masarykově univerzitě pohybové přípravě sportovců. Krátce okusila tvrdý trenérský chleba v Itálii. Jiřina si vyzkoušela také zahraniční angažmá v Rakousku. Byla členkou realizačního týmu české reprezentace ve sportovní gymnastice. Dlouhé roky pracovala na sportovním gymnáziu v Botanické ulici v Brně. „Naše životy jsou spojené s gymnastikou i tancem. Vedle trénování také klání moderních gymnastek rozhodujeme.“

Jsou narozené ve znamení Lva. Stále nadšené, když dělají nové věci nebo když mohou něco prozkoumat. Spokojením a pohodou zářící ženy rozdávaly radost mnoha generacím. Proč? Jaká vede cesta ke spokojenému životu? „Poctivost k sobě i druhým. Od toho se odvíjí všechno. Stavět se čelem k problémům a radovat se z maličkostí. Ošklivé věci vyřešit okamžitě. Kolikrát to

Na mistrovství republiky v roce 1966 získala absolutní prvenství Hana, Jiřina dominovala sestavám bez náčiní.

nejde. Osvědčený recept? Zalézt do díry, lízat si rány a přemýšlet, co dělat nového, abych mohl z té díry vylézt.“

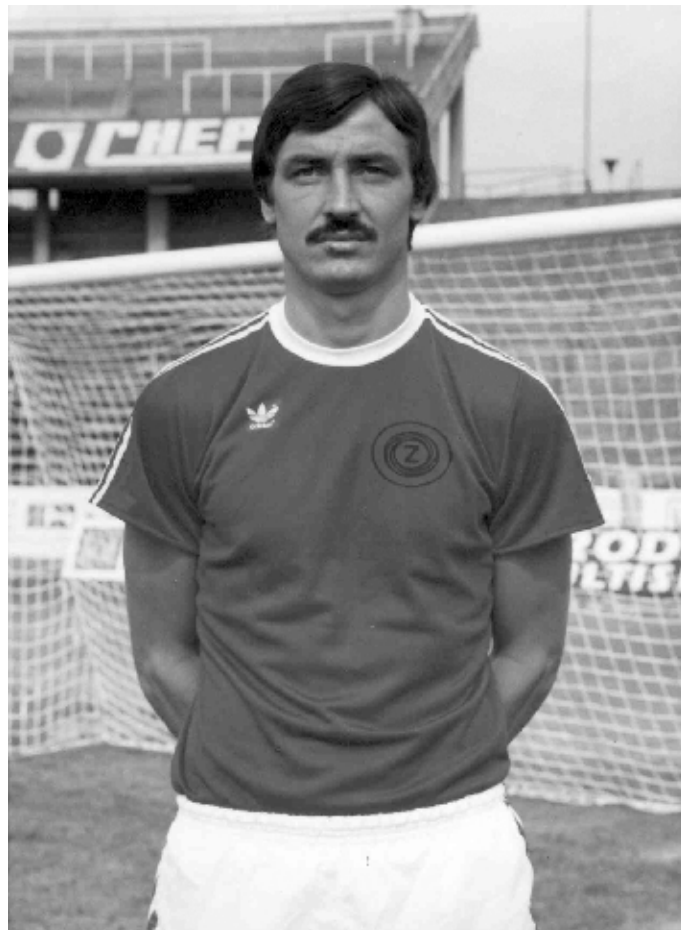
Co řekla Hana? Co se vybavilo Jiřině? Těžko rozlišit. Mluvily prý vždy jedna přes druhou. Mluví tak i dnes. „Byly jsme stále spolu. Věděly jsme o sobě úplně všechno.“

text: Bohumil Malášek, foto: archiv sester Machatových

ROSTISLAV VÁCLAVÍČEK

narozen 7. prosince 1946 v Prostějově – Vrahovicích

- na olympijských hrách v roce 1980 v Moskvě byl členem týmu, který získal zlaté medaile
- původně záložník, později stoper a dlouholetý kapitán fotbalové Zbrojovky Brno (289 zápasů/13 branek)
- v sezoně se 1977/1978 mistr ligy
- v dresu Zbrojovky Brno odehrál bez přerušení 280 zápasů a drží tak rekord fotbalové ligy

Rostislav Václavíček

ROSTISLAV VÁCLAVÍČEK

VÍC NEŽ DEVĚT SEZÓN V JEDNOM KLUBU BEZ PŘESTÁVKY

Elegantní stoper, jeden z pilířů mistrovské Zbrojovky Brno, se neuvěřitelně zapsal do historie českého fotbalu. Jeho 280 ligových zápasů bez jediného přerušení navíc v dresu jediného klubu, asi stěží někdo překoná. Navenek stál vždy tak trochu ve stínu slavnějších spoluhráčů Karla Kroupy, Karla Jarůška, Josefa Hrona či Petra Janečky. Přesto hrál v brněnském týmu vždy stěžejní roli. A nebyla to pouze role dlouholetého kapitána. Osobní i hráčské kvality Rostislava Václavíčka, neúnavného a spolehlivého motoru týmu, si uvědomovali všichni trenéři. Přestože český fotbal získal v době jeho aktivní kariéry titul mistra Evropy, Václavíčkovy kvality se reprezentačnímu dresu dlouho nezamlouvaly. Pevné místo dostal brněnský stoper až ve výběru Františka Havránka pro olympijské hry v Moskvě. Na jejich konci se na hrudi Rostislava Václavíčka třpytila zlatá medaile.

Fotbalový osud zavál mladičkého Václavíčka z Prostějova přes černou Ostravu do Brna. „V lize a v brněnském dresu jsem debutoval proti Trnavě a proti tehdejšímu týmu v čele s hvězdami českého fotbalu jsme neměli šanci. Ostudně jsme prohráli 0:7. Pak jsem odehrál ještě dva další zápasy a přišlo zranění na Interu. Jurkemik mě možná z pěti metrů napálil vodou nasáklým míčem rovnou do hlavy. Padl jsem jako podťaný a strávil s otřesem mozku další tři dny v bratislavské nemocnici. Pak se mi ale zranění celou kariéru vyhýbala,“ chlubí se.

Jen jednou byla Václavíčková série vážně ohrožena. Na startu jarní části ligy v roce 1978 v Plzni mu lékaři zakázali hrát. „Nakonec povolili nastoupit v závěru na pár minut. Trenér Masopust už tehdy tušil, že mohu sérii dotáhnout hodně daleko, tak mě na hřiště na poslední minuty poslal.“ Václavíčkoví se vyhýbaly i tresty od rozhodčích. Nikdy nedostal červenou kartu. Ani žlutých nebylo moc. V jedné sezóně dokázal hrát možná dvě třetiny zápasů se dvěma žlutásky. Třetí žlutá karta by podle tehdejších pravidel automaticky znamenala stop na jedno utkání. A dohrál. Obdivuhodnou sérii zápasů bez přerušení se jen stěží podaří napodobit. „Dnešní fotbal je jiný. Řada kluků má v lize odehráno mnohem více zápasů než já. Ale náročnost současného fotbalu, agresivita, přísnost rozhodčích, to všechno mému rekordu nahrává.“

Fotbalový talent Rostislava Václavíčka se postupně rozvíjel v žákovském týmu v rodných Vrahovicích, místní části Prostějova. Patnáctiletého podsaditého chlapce, do skoro dvou metrů se vy-

I v přátelském zápase bývalých olympioniků s reprezentačním výběrem byl Rostislav Václavíček (vlevo) obávaným sokem vytréněnému technikovi Antonínovi Panenkovi.

táhl až mnohem později, zavál osud do Bratislavy. Vojenská střední škola mu dala především všestranný sportovní základ. „Hodně jsme sportovali. A nebyl to jenom fotbal. Hráli jsme házenou, plavali. Během čtyř let jsem získal fantastickou fyziku. Na ní jsem prakticky celou kariéru stavěl. Už v Bratislavě se objevily první náznaky zájmu věhlasných fotbalových klubů, nechyběl mezi nimi i Slovan. Než došlo k opravdovým námluvám, zájem záhy opadl,“ listuje v paměti Václavíček. Mladý důstojník se po čtyřletém působení u Dunaje vrací zpět na Hanou. Koketuje s fotbalem, ale především s odchodem do civilu. Podmínky odchodu do zálohy jsou jasné a hodně kruté: Rodiče musí zaplatit deset tisíc korun. Na tehdejší dobu nemalý peníz. Mladý Václavíček se nakonec z armády za peníze rodičů vykoupil.

Velký fotbal je Václavíčkoví nadále na hony vzdálen. Pracuje v prostějovských Železárnách, československé fotbalové elitě jej přibližuje náhoda. V tehdy velmi populárních fotbalových turnajích v rámci podniků na sebe rychlý a houževnatý záložník poprvé výrazně upozornil místní fotbalové funkcionáře. „Povedly se mi nějaké zápasy a najednou byl o mě zájem. Stěhoval jsem se na jiné pracoviště – do vyhýbkárny, kde jsem už nemusel chodit a tři směny. Mohl jsem po práci v pohodě trénovat,“ líčí první krok k fotbalovému výsluní. V dresu Železáren, zpravidla v pohárových zápasech, neuniká pozornosti fotbalových funkcionářů – Slovanu, Trnavy, Baníku. Jenže námluvy končí zpravidla zdvořilostní návštěvou u Václavíčků a klubu. Všechny bezvýsledně.

Vzácné setkání čtveřice mužů, kteří dali brněnskému fotbalu obrovský lesk, jak na trávníku, tak i v zákulisí klubu. Na soustředění v Německu se Zbrojovce věnovali (zleva) hlavní trenér Karol Dobias, manažer Karel Kroupa, bývalý trenér Josef Masopust a asistent Rostislav Václavíček.

„Každá změna v mém fotbalovém životě byla spojena s pikantní situací. Nakonec se o mě vážně zajímal pouze Ostravský Baník. Jenže fotbalové Železárny mě nechtěly pustit. Tak jsem naoko začal studovat na vysoké báňské. Alespoň z fabriky mě z toho důvodu museli uvolnit. Půl roku jsem trénoval v Ostravě a hrál za Železárny. Pak se kluby dohodly,“ líčí své počáteční koketování s první ligou. Součástí klubové dohody o uvolnění talentovaného středopolaře byla také výstavba nové tribuny na stadionu Železáren. Když pak v Prostějově hrával, spoluhráči si dělali legraci a hovořili o Rostově tribuně. Nejvyšší soutěž byla Václavíčkovi ještě hodně dlouho zapovězena. Hrál v NH Ostrava druhou ligu. Známa a chytrá fotbalová „Ostravská čtyřdohoda“ tamních klubů pečlivě „držela“ talentované a potřebné hráče v regionu v klubech hrající různé soutěže. Jejím „obětí“ se stal i Václavíček. Litera tehdejšího zákona znala pouze dva způsoby jak skoro okamžitě rozvázat pracovní poměr: začít studovat vysokou školu a následovat manželku/manžela. První variantu Václavíček využil, když šel do Ostravy, druhou, když ji opouštěl.

V jednom ze zápasů v dresu NH Ostrava padl do oka brněnským funkcionářům, kteří nadějněho záložníka chtěli vidět ve svém týmu. Připravili zbrusu nový byt, zbývalo jen dovést nevěstu k oltáři. „Stejně jsme se chtěli s manželkou vzít. Horší to bylo doma ve Vrahovicích. Táta snil o opravě rodinného domku. Na hromadě

Dva kapitáni, později trenéři. Před začátkem pohárového duelu Zbrojovky Brno se Standardem Lutych se zdraví Rostislav Václavíček s Ericem Geretsem. Belgický fotbalista později zářil v národním dresu i na trenérské lavičce. Zleva na snímku Jindřich Svoboda, Karel Dvořák a brankář Josef Hron.

před barákem byly už cihly, tvárnice a další stavební materiál. Já jsem najednou chtěl do Brna, do bytu,“ směje se útěku do Zbrojovky. V brněnském klubu velmi rychle našel místo v základní sestavě. Došlo brzy i na fotbalové přeškolení. Trenér Havránek postavil Václavíčka na pro něj nezvyklý post stopera. „Na tehdejší poměry jsem si k trenérovi dost dovolil a bránil jsem se. Jenže Havránek byl neústupný. Řekl mi: „Na tréninku si hraj kde chceš. O víkendu v mistráku hraješ stopera. Potřebuji v zadu někoho zodpovědného. A ze dne na den jsem se stal stoperem. Až do konce kariéry.“

Trenér Havránek postupně vybudoval v Brně tým, který se vyšplhal do elitní společnosti českého fotbalu. Na jeho práci skvěle navázal Josef Masopust a přivedl Zbrojovku k historickému titulu. V brance koncertoval Josef Hron, před ním byl skálopevnou jistotou Rostislav Václavíček. V záloze skvěle dirigoval tým Karel Jarůšek a na hrotu řádl Karel Kroupa. „Měli jsme skvělé mužstvo. Především za tým se skrývalo kouzlo našeho úspěchu. Navíc jsme byli nepředstavitelně stabilní. Vyhýbala se nám zranění. Často nebylo koho střídat a hráči se měnili jen zřídka.“

Brno tehdy žilo fotbalem. Uznávanou modlou byl Karel Kroupa, hned vedle něj si pak užíval příjemné pozornosti fanoušků Karel Jarůšek a další. Mnohokrát burácelo zaplněným stadionem i Václavíčkovo jméno. „Byly to nezapomenutelné roky. Dodnes

ROSTISLAV VÁCLAVÍČEK

nás mrzí prohraný poslední zápas mistrovské sezony s pražskou Duklou. Byť byla nabitá reprezentanty, skončila v soutěži za námi. Padesáti tisíce diváky k prasknutí přeplněný stadion si tehdy sloužil naše vítězství nebo aspoň remízu. Ta byla docela blízko, ale Karel Kroupa hned na začátku zápasu nedal penaltu.“ Následovala pouť evropskými poháry, nejdříve v PMEZ, pak v Poháru UEFA. Zbrojovacké šílenství zavedlo desítky autobusů na zápasy s Dószou Ujpest či do Polska na stadion Wisly Krakov. Zápasy s Eintrachtem Frankfurt, Realem San Sebastian znovu do posledního místečka zaplnily stadion za Lužánkami. „Dostat tolik lidí na fotbal. To už se, myslím, žádnému týmu u nás nepodařilo. Bylo něco překrásného a nezapomenutelného. Stejně nezapomenutelné jsou zájezdy do zahraničí. Jižní Amerika se zápasy v Brazílii či Argentině. Nebo velký zájezd do Indonésie. To všechno nám přineslo zážitky, které v dnešních podmínkách nezní nijak zajímavě. Pro nás byly a jsou stále velmi exotické.“

Reprezentační dres se spolehlivému stoperovi vyhýbal. V národním dresu byla velká tlačence. Občas se sice dostal do širší nominace, ale pak na něj nezbylo místo. Hráli fotbalisté, kteří měli větší zásluhu i jméno. Nakonec se přece jenom protlačil do Havránkova výběru pro olympiádu v Moskvě. „Už v průběhu kvalifikace jsem cítil, že na místě stoperů je doma dvojice Radimec – Macela. Po pár kvalifikačních zápasech jsem řekl trenérovi, že nemám moc chuť protloukat se kvalifikací a pak se dívat na olympijský turnaj doma v televizi. Havránek byl znovu jednoznačný: Když postoupíme, jedeš s námi! Své slovo dodržel.“

V Moskvě se Václavíček na hřišti ale nedostával často. Až semifinále s Jugoslavií bylo „jeho“ zápasem. Byl také vyhlášen nejlepším českým hráčem. Spoluhráči si byli, stejně jako on sám, jisti nominací na finále. Jenže kabina před finálovým zápasem, po přečtení nominace trenérem Havránkem, ztichla. A nevěřičně zírala. Václavíček zůstal na lavičce. „Byl jsem moc zklamaný. Udivené pohledy všech spoluhráčů, když slyšeli na stoperu opět jména Radimce s Macelou, byly kruté. Z toho, že mě trenér nenominoval, mě bylo smutno. Věřil jsem... Dodnes ale nezapomenu na odůvodnění trenérem Havránkem. Styl hry druhého finalisty – Němců – mi prý nevyhovoval. Já jsem byl opačného názoru. Mě, jako poměrně neohrabanému a důraznému dlouhánovi, neměli sedět spíše hbití dynamičtí Jugoslávci, s nimiž jsme hráli semifinále. Všechno ale záhy zakryla nepředstavitelná radost z olympijského zlata.“

Na sklonku kariéry mohl zasloužilý fotbalista na zahraniční angažmá. Čtyřiatřicetiletý Václavíček, který splňoval tehdejší podmínky pro uvolnění do zahraničí, nejprve odmítl možnost hrát ve Fin-

Zaplněným tribunám stadionu za Lužánkami zatrnulo jen na chvíli. Dva pilíře obrany Zbrojovky Brno, Rostislav Václavíček a Josef Hron spolehlivě likvidují akci útočníka Slovanu Bratislava Jána Čapkoviče. Na snímku v pozadí Masný a brněnský Minařík.

sku. „Sever jsem si nedokázal představit. Finsko zvlášť. Švédsko bych už možná vzal...“ Do hry o nové angažmá se vložil trenér Masopust, jehož jméno mělo v Belgii velkou váhu. Druholigový Hasselt otevřel rodině Václavíčkových širokou náruč. „Bylo to fotbalově pohodové angažmá. Také proto jsem tam vydržel tři roky. Pokaždé jsme hráli špici tabulky a bojovali i o postup do první ligy. Bohužel nám vždycky chyběl maličký krůček,“ hodnotí působení v belgickém klubu. Skromně pomlčí o tom, že byl také vyhlášen nejlepším klubovým hráčem a že se těšil velké přízni místních fanoušků. Jenže všechno neprobíhalo bez úplných zádrhelů. V zahraničí musela rodina řešit řadu problémů. Děti dostaly v české škole individuální plán, učily se doma s rodiči. Na konzultace pak jezdily do Bruselu, do školy na ambasádu. „V Belgii jsem

I v belgické druhé lize byl Václavíček hráčem, na kterého se mohl tým spolehnout. Na snímku blokuje střelu Nico Claesse-na, který později oblékal reprezentační dres.

byl hráčem, učitelem a školníkem," říká s humornou nadsázkou i po letech. „Mysleli jsme si, že je všechno v pořádku. Jenže jednoho dne u nás zazvonili policisté se slovy: Pane Václavíčku, bydlíte v Belgii, máte tu děti a ty nechodí do školy. Musíte je tam posílat. Tak začaly děti chodit do belgické školy. Měly to dost těžké. Vždyť neznaly řeč. Dopoledne v belgické náboženské škole, což jsme zjistili až po čase, odpoledne se se mnou či manželkou učily česky. A také rusky... I tak to bylo moc pohodové.“

Jenže fotbalový věk se naplňoval. Z Belgie se Václavíček vrátil do Zbrojovky Brno. Ta se zmítala ve druhé lize, navíc měla hrubý škraloup v podobě korupčního skandálu. Odehrál půldruhé sezony a návratu do ligy se nedočkal. Kariéru však ještě neskončil. Několik let hrál v nižších soutěžích v Rakousku.

Revoluční rok 1989 posunul Václavíčka do vedení klubu. Fotbalisté se jako první osamostatnili z kolosu tělovýchovné jednoty

Zbrojovka. „Bylo to velmi náročné období. Boj o stadion a další majetek. Byli jsme úspěšní a já jsem nakonec skončil v křesle prezidenta klubu," vzpomíná na těžké období klubu. Zbrojovka ale nebyla v dobré pozici. Topila se druhé lize a navíc s finančními potížemi. Spojení s bývalým hokejistou Lubomírem Hrstkou, který se dokázal s klubem dohodnout a v těsném blízkosti stadionu za Lužankami vystavěl v té době moderní hotelový komplex Bobby centrum, vrátilo Zbrojovku po čase zpět do první ligy. Václavíček pochopitelně přepustil pozici prezidentka klubu Lubomíru Hrstkovi. V klubové hierarchii šel postupně dolů. Vedle funkcionáře se věnoval trénování, vedl jako asistent i první mužstvo. Po čase, mimo jiné i zásluhou rozdílných názorů s vedením klubu, odchází. „Dívali jsme se na fotbal jinýma očima. Pro mě osobně to bylo moc těžké období. Odchod byl nakonec jedinou možnou a dobrou variantou.“

Fotbalu zůstal nadále věrný. Jméno Rostislav Václavíček se objevuje i nadále v zápisech o mistrovských fotbalových utkáních krajských soutěží. V kolonce trenér.

text: Bohumil Malášek, foto: archiv Rostislava Václavíčka